

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur
- Tweede principiële goedkeuring met oog op aanvraag advies Raad van State

1. INHOUDELIJK

Op 24 februari 2017 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur voor de eerste keer principiële goedgekeurd en de minister van Binnenlands Bestuur gelast om over het voorontwerp advies te vragen aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en om het voor onderhandeling voor te leggen op de betrokken syndicale overlegcomités. Over het voorontwerp werd ook advies gevraagd aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Nu worden de **aangepaste** ontwerp teksten van decreet en memorie voorgelegd voor tweede principiële goedkeuring, met het oog op het inwinnen van het **advies van de Raad van State** (cf. bijlagen 1 en 2).

Samengevat beoogt het voorontwerp (1) de verdere integratie van het OCMW en de gemeente, (2) de hervorming en vereenvoudiging van het bestuurlijk toezicht, (3) het bijsturen van de regels over de beleids- en beheerscyclus, (4) het bijsturen of verstrengen van een aantal regels rond intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en hun filialen, (5) alle organieke regels over de gemeente, het OCMW en het intergemeentelijk samenwerkingsverband logisch en gestructureerd in één decreet onder te brengen, (6) organieke regels verder te vereenvoudigen, te dereguleren en digivriendelijker te maken en (7) meer ruimte voor lokale autonomie, lokaal maatwerk en lokale daadkracht te genereren om zo de dienstverlening te verbeteren.

Voor een uitgebreide toelichting bij de inhoud van dit voorontwerp wordt verwezen naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2017 2402 DOC.0189-1BIS) en de memorie bij het voorontwerp.

De voorliggende **nota bespreekt** eerst de syndicale onderhandelingen en de tekstaanpassingen in de schoot daarvan (sub 2.1-3, p. 2-8). Vervolgens wordt het advies van de SERV (sub 2.4, p. 8-9) en dat van de VVSG besproken (sub 2.5., p. 9-12). De nota bespreekt in sub 2.6., p. 12-13 de tekstwijzigingen die uitvoering geven aan de visienota van de Vlaamse Regering over het stroomlijnen van de (inter)gemeentelijke participaties (cf. VR 2017 0505 DOC.0453-1BIS). Tot slot wordt in de nota kort toelichting verschaft bij enkele nieuwe bepalingen ter ondersteuning van de raad (sub 2.7, p. 13-14).

Er zijn daarnaast ook nog diverse taal- en legistiek technische onvolkomenheden in de teksten rechtgezet. Gelet op de aard en evidentie van deze correcties behoeven deze geen verdere toelichting.

2. ONDERHANDELINGEN EN ADVIEZEN

2.1. De eerste afdeling van het Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, onderafdeling Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap – (cf. bijlage 3)

Vooraf

Inzake personeel herneemt dit voorontwerp van decreet in hoofdzaak de regelen over de rechtspositie van het personeel zoals vandaag geregeld in de respectievelijke organieke decreten. Het is in dat opzicht hoofdzakelijk een verderzetting van bestaand beleid, ook al is dat wat een aantal bepalingen betreft zeer jong bestaand beleid waar het de bepalingen betreft als gevolg van het 'voorafname-decreet' van 3 juni 2016. De inhoudelijke discussie aangaande deze bepalingen was reeds voorwerp van onderhandelingen in het comité en mondde uit in een akkoord met opmerkingen van een vakorganisatie en van de werkgeversorganisaties. De inhoudelijke nieuwe wijzigingen van het voorliggend ontwerp van decreet zoals een eerste keer goedgekeurd situeren zich hoofdzakelijk op het vlak van nieuwe decretale graden, de algemeen directeur en de financieel directeur, en op het vlak van de tuchtregeling ten aanzien van de statutaire personeelsleden.

Verdeelde standpunten

Op 29 maart 2017, 19 april 2017, 3 mei 2017 en 10 mei 2017 werden de artikelen die betrekking hebben op personeel onderhandeld met de drie vakorganisaties en met de VVSG. Die onderhandelingen resulteerden in het Protocol nr. 2017/2 en Eindverslag nr. 2017/2 en hebben geleid tot enkele inhoudelijke en wetgevings-technische aanpassingen.

De werkgeversdelegatie (VVSG) verklaarde zich **akkoord**, met opmerkingen (zie verder, onder 2.5 en bijlage 7).

De vakorganisaties ACOD, ACV-OD en VSOA verklaarden zich **niet akkoord**, met opmerkingen (zie bijlage 3).

Opmerkingen vakorganisaties samengevat

De vakorganisaties zijn het beleidsmatig niet eens met de verdere integratie van gemeente en OCMW. Wat betreft de bepalingen zelf die ter onderhandeling werden voorgelegd, formuleerden de vakorganisaties samengevat de volgende bemerkingen:

- De wijze waarop de eerste gemeenschappelijke nieuwe leidinggevende functies worden ingevuld zou de gelijke toegang tot het ambt schenden, zou een meerkost (uitbreiding adjunct- en staffuncties) meebrengen en een risico inhouden dat de huidige secretarissen en financieel beheerders niet allen even zinvol opnieuw aan het werk worden gesteld. De veralgemeende verloning aan 130% van de directeursfuncties zou onverantwoord zijn.
- Bij het samenvoegen van diensten zouden er onvoldoende garanties zijn ingebouwd voor het personeel.
- Het schrappen van de schorsende werking van het administratief beroep tegen tuchtbeslissingen zou onaanvaardbaar zijn, evenals het gegeven dat externen tuchtonderzoeker kunnen zijn. Het opleggen van de tuchtstraf "afzetting" vindt een vakorganisatie eveneens onaanvaardbaar.

Belangrijkste tekstaanpassingen naar aanleiding van de onderhandelingen in het Comité C1

De belangrijkste tekstwijzigingen op vlak van personeel naar aanleiding van de onderhandelingen in Comité C1 zijn:

1. behoud van het beginsel dat de rechtspositieregeling van het OCMW-personeel van de bijzondere diensten en instellingen kan afwijken van die van het overige personeel tenzij de minimale voorwaarden die de regering vaststelt dat anders regelen (art 186);
2. in de gemeente Voeren en de randgemeenten wordt de OCMW-voorzitter betrokken bij de evaluatie van de directeurs (art. 194);
3. de tuchtstraffen herplaatsing en terugzetting in graad worden niet ingevoerd (art. 200);
4. naast gemeente- en OCMW-personeel kan ook personeel van een verzelfstandigde entiteit van deze besturen tuchtonderzoeker zijn (art. 202);
5. er kan terug tegen alle tuchtsancties beroep ingesteld worden bij de beroepscommissie (art. 214);
6. op vlak van personeelsbeheer in een autonoom gemeentebedrijf en intergemeentelijk samenwerkingsverband met rechtspersoonlijkheid worden uitdrukkelijk delegatiemogelijkheden voor de raad van bestuur ingelast (art. 236, 406 en 460);
7. invoering van de minister-presidentnorm op vlak van verloning van het personeel in een dienstverlenend en opdrachthoudend intergemeentelijk samenwerkingsverband (art. 460);
8. er wordt een mogelijkheid ingelast tot overname van personeel van een welzijnsvereniging door het OCMW dat deelgenoot is, ook bij ontbinding van die vereniging (art. 491 en 498);
9. de overgangsregeling met betrekking tot de aanstelling van de nieuwe decretale graden, de algemeen directeur en de financieel directeur wordt aangepast: waar de bestaande decretale betrekkingen van secretaris of financieel beheerder niet door een en dezelfde persoon wordt uitgeoefend (dubbele aanstelling of beheersovereenkomst), kan het gemeentebestuur thans ook meteen kiezen om deze betrekking in te vullen via aanwerving of bevordering (art 591 e.v.).

Aanpassingen artikelsgewijs¹ als gevolg van de werkzaamheden in het Comité C1.

Art. 35: dit artikel wordt logischer opgebouwd.

Art. 57: de memorie wordt aangepast. Het beginsel van delegatie en de gebeurlijke link met artikel 196, §2, tweede lid, worden verduidelijkt.

Art. 125:

- in §3, derde lid wordt de vermelding van de “gemeenteraad” als het orgaan dat de rechtspositieregeling vaststelt, rekening houdend met de mogelijkheid van delegatie aan het college, achterwege gelaten en in de plaats daarvan komt de term “gemeente”;
- in §3, vijfde lid, wordt de onjuiste term “districtssecretaris” vervangen door “algemeen-directeur”;
- in §4 wordt duidelijk gemaakt dat de districtssecretaris de bevoegdheden inzake dagelijks personeelsbeheer hem gedelegeerd door de directeur kan toevertrouwen aan andere personeelsleden. Dat wordt ook verduidelijkt in de memorie van toelichting.
- §7 wordt geschrapt, want is overbodig in het licht van bovenstaande wijzigingen.

Art. 177: in de memorie wordt verduidelijkt dat de onafhankelijkheid van de financieel beheerder tegenover de algemeen-directeur behouden gebleven is (geen gewijzigd beleid) en, in het licht daarvan, de financieel beheerder niet kan worden verhinderd om te rapporteren aan de gemeenteraad.

¹ De hier gehanteerde artikelnummering is conform het voorontwerp van het decreet over het lokaal bestuur zoals principieel goedgekeurd op 24 februari 2017. In het nu voorliggende voorontwerp is er een nieuw artikel 584 toegevoegd met als gevolg dat alle volgende artikelen vernummen.

Art. 183: in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat het personeelslid belast met het voorbereiden van de dossiers voor het bijzonder comité voor de sociale dienst affiniteit moet hebben met de te behandelen dossiers. Verder wordt er ook verwezen naar federale regelgeving (RMI-wet – Recht op Maatschappelijke Integratie) die voorschrijft dat een maatschappelijke werker dergelijke dossiers moet voorbereiden. Die maatschappelijk werkers (belast met RMI-taken) maken deel uit van het OCMW-personeel.

Art. 185: in paragraaf 1, punt 4°, wordt rechtgezet dat ter beschikkingstelling aan vennootschappen met sociaal oogmerk niet mogelijk is. Terbeschikkingstelling van personeel blijft 'beperkt' tot een overheid of een vzw, zoals dit ook werd voorgesteld door de 'werkgroep organieke regelgeving – luik personeel', van de 'Paritaire Commissie Vlaanderen – Lokale besturen'. De memorie wordt navenant aangepast (schrappen van laatste twee zinnen). In de memorie wordt ook het begrip "andere overheid" verduidelijkt, inzonderheid door een aanvulling van de 3de alinea (bij punt 5°).

Art.186: in dit artikel is het nieuw beginsel dat de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel gevolgd moet worden, tenzij de minimale voorwaarden die de regering vaststelt dat anders regelen, verlaten. In de bestaande organieke regelgeving, artikel 104 OCMW-decreet, staat juist het omgekeerde beginsel, namelijk dat er kan worden afgeweken, tenzij de minimale voorwaarden dat anders regelen. Het artikel wordt gewijzigd in die zin van het beginsel vervat in artikel 104.

Art. 191: hier wordt een vergissing ongedaan gemaakt: een personeelslid kan uiteraard vertegenwoordiger zijn van een vakorganisatie.

Art. 194: de leden van de gemeenteraad van Voeren of de randgemeenten zijn niet van rechtswege de leden van de OCMW-raad. Die laatsten worden er ook rechtstreeks verkozen. Om die reden is de tekst zo aangepast dat de voorzitter van de OCMW-raad, ook in zijn hoedanigheid van voorzitter van het vast bureau en het comité voor de sociale dienst, betrekken is bij de evaluatie van de directeur vermits die laatste ook ten dienste staat van het OCMW (zie ook bij art. 558).

In de memorie van toelichting bij artikel 194 wordt ook verduidelijkt dat de regeling voor evaluatie een minimale regeling is en dus aangevuld kan worden met bijvoorbeeld 360° graden feedback.

Art. 196: in de memorie bij artikel 113 (bevoegdheid van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst) wordt een kruisverwijzing met de regeling in artikel 196 gemaakt. Er wordt een laatste zin toegevoegd: "Er wordt ook over gewaakt dat de individuele steundossiers niet voor delegatie aan een personeelslid van de gemeente in aanmerking kunnen komen."

In de memorie bij artikel 196, paragraaf 2 (3de zin) wordt de rol van de juridische werkgever bij evaluatie verduidelijkt.

Art. 200: de tuchtstraffen herplaatsing en terugzetting in graad worden geschrapt omwille van hun te zwaar bevonden impact op de verdere loopbaan. Dat wordt doorgetrokken in de volgende artikelen voor zover ze gewag maken van deze straffen. Daarnaast wordt gepreciseerd dat de tuchtstraf afzetting slechts kan worden opgelegd als de feiten die daaraan ten grondslag liggen, door de wetten en decreten als een misdaad zijn omschreven.

In paragraaf 2 wordt het stellen van bijkomende voorwaarden en grenzen van tuchtstraffen facultatief gemaakt en in paragraaf 3 worden daarom de woorden "in voorkomend geval" toegevoegd.

Tenslotte wordt de bepaling over de doorhalingstermijn voor tuchtstraffen opnieuw decretaal verankerd, maar aan de gemeenteraad wordt de bevoegdheid verleend om kortere termijnen te voorzien.

De memorie van toelichting bij dit artikel werd navenant aangepast en voorts ook nog verduidelijkt dat, in navolging met hetgeen mogelijk is voor de opbrengsten van de geldboeten opgelegd aan contractanten, de besturen de tuchtrechtelijke inhoudingen op het salaris van statutairen kunnen bestemmen ten voordele van het personeel.

Art. 201: het tweede lid van dit artikel wordt anders geformuleerd opdat duidelijk wordt wat de decretale grondslag is voor het toevertrouwen van de tuchtbevoegdheid aan personeelsleden.

Art. 202, §1: de woorden 'tuchtrechtelijk vervolgde personeelslid' worden vervangen door 'personeelslid dat de tuchtprocedure ondergaat'. Daarnaast wordt de mogelijkheid tot aanstelling van een tuchtonderzoeker uitgebreid naar een personeelslid van een verzelfstandigde entiteit van de gemeente of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn. In de memorie wordt verduidelijkt dat dit een oplossing kan zijn voor het personeel dat ter beschikking werd gesteld aan bijvoorbeeld een AGB of een Zorgbedrijf.

Art. 203 en artikel 204: rechtzetting in de memorie van foute verwijzingen naar artikelen van het Gemeentedecreet en OMCW-decreet.

Art. 207: de gevolgen van verjaring bij het opsporingsonderzoek worden beter geformuleerd.

Art. 208: de beleids optie om ook het organiseren van een interne audit mogelijk te maken was niet afgestemd met het luik tucht. Daarom wordt in artikel 224 over de interne audit een kruisverwijzing gemaakt naar artikel 208, §1, tweede lid (zie ook artikel 224).

Daarnaast maakt een kleine tekstaanpassing duidelijk bij bevestiging van de preventieve schorsing bij hoogdringendheid de reguliere regels van de preventieve schorsing gelden en de tuchtoverheid bij de bevestiging kan beslissen tot een inhouding van salaris, mits het personeelslid vooraf te horen.

Art. 214: de regeling wordt hersteld dat tegen alle tuchtstraffen en preventieve schorsingen beroep kan worden aangetekend omwille van de gegarandeerde rechtsbescherming van het personeelslid en de eenvoudige toegangsprocedure.

Art. 224: de verwijzing naar artikel 194 worden verder gepreciseerd met "tweede lid".

Vervolgens is het noodzakelijk om niet alleen bij een eventuele evaluatie, maar ook in het geval van een eventuele preventieve schorsing als ordemaatregel de bijzondere regeling die geldt voor de ombudsman toepasbaar te maken (zie ook artikel 208).

Art. 230: een foute verwijzing naar artikel 185 wordt rechtgezet.

Art. 236, art. 406, §2 en art. 460, §1: hier wordt het toevertrouwen van bevoegdheden van de raad van bestuur naar anderen binnen de eigen organisatie in personeelsaangelegenheden mogelijk gemaakt. De memorie wordt aangevuld met de verduidelijking dat die mogelijkheid in de lijn ligt van hetgeen voorzien is voor het college van burgemeester en schepenen.

Art. 239: in dit artikel is er een taalcorrectie en wordt de memorie aangevuld met de vermelding dat de raad van bestuur ook een deontologische code moet opmaken.

Art. 244: paragraaf 4 wordt in overeenstemming gebracht met EU-richtlijn 2001/23/EG van de Raad van de Europese Unie van 12 maart 2001 "inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen". Ook de memorie zorgt in dit verband voor de nodige verduidelijking.

Art. 460: bij dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen wordt de minister-presidentnorm gehanteerd voor de verloning van de personeelsleden (nieuwe §2). Er komt een nieuwe overgangsbepaling, artikel 609, dat artikel 460, §2, maar van toepassing maakt op personeel dat na de inwerkingtreding van dit decreet in dienst treedt. Geen enkel personeelslid dat vanaf de datum van inwerkingtreding van dit decreet aangesteld wordt via aanwerving, bevordering of mobiliteit, mag meer verdienen dan het salaris, toelagen en vergoedingen die jaarlijks bruto worden toegekend aan de minister-president van de Vlaamse Regering (cf. artikel 19 van het decreet van 22 november 2013 betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector). De memorie zorgt in die zin voor de nodige verduidelijking.

Art. 491: toegevoegd wordt dat het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat deelgenoot is van de welzijnsvereniging, het personeel van die vereniging kan overnemen. Dit geldt niet alleen voor de personeelsleden die weer in hun openbaar centrum van herkomst kunnen worden opgenomen, maar ook voor de personeelsleden die werden aangeworven door de welzijnsvereniging zelf. De Vlaamse Regering kan de nadere voorwaarden van die overname en eventueel de modaliteiten van hun regularisatie bepalen. Ook de memorie wordt met die verduidelijking aangevuld.

Art. 498: er werd een nieuwe paragraaf 2 toegevoegd die de overname van het personeel bij de ontbinding van de welzijnsvereniging regelt, naar het voorbeeld van hetgeen bepaald is in artikel 427 voor dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen en in artikel 244 voor de autonome gemeentebedrijven. Dit wordt in die zin in de memorie verduidelijkt.

Art. 558: een foutieve verwijzing voor Voeren en de randgemeenten wordt rechtgezet (zie ook bij art. 194).

Art. 590: de laatste zin van elk lid wordt aangepast zodat het duidelijker wordt dat de directeur moet gekozen worden op basis van een functiebeschrijving met inbegrip van een functieprofiel en aanwervingsvoorwaarden. De vereiste van een vergelijking van titels en verdiensten wordt geschrapt.

Art. 591: een gemeente krijgt in artikel 591 de mogelijkheid om uit een gesloten pool van zittende decretale graden te kiezen of om direct te kiezen voor aanwerving en/of bevordering. De memorie wordt in overeenstemming gebracht met de aangebrachte verruiming van mogelijkheden.

Art. 593: de lijn van artikel 590 en 591 wordt doorgetrokken in artikel 593 en bijhorende toelichting in de memorie. Het is de bedoeling dat de nieuwe gemeenteraad de ingezette procedure voortzet. Heeft de vorige gemeenteraad niets ondernomen dan zal de nieuwe gemeenteraad een keuze moeten maken uit de mogelijkheden die artikel 591 biedt.

Art. 594: in de memorie wordt verduidelijkt dat het takenpakket van de adjunct-algemeen directeur op zich ongewijzigd blijft omdat de bestaande organieke bepalingen integraal werden overgenomen. Omdat de adjunct de directeur bijstaat en vervangt bij afwezigheid of verhindering zal zijn takenpakket op dat vlak wel een verruiming inhouden.

Art. 595: in de memorie is verduidelijkt wanneer de bevoegdheden en taken van de huidige decretale graden overgaan naar de nieuwe functiehouder.

Art. 596: de memorie werd in de tweede alinea aangevuld met: "Voor een contractueel personeelslid gelden in dit verband de regels vervat in de wet op de arbeidsovereenkomsten.". Een waarnemingstoelage kan namelijk enkel worden toegekend aan personeelsleden in vast dienstverband.

Art. 597: er wordt voorzien dat de adjunct financieel-directeur in overgang, in navolging van wat voorzien is voor de algemeen-directeur, de financieel directeur bijstaat en hem vervangt bij afwezigheid.

In de memorie wordt verduidelijkt dat met de verwijzing naar de persoon vermeld in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 3, eerste lid, alle gewezen secretarissen en financieel beheerders worden bedoeld die geen directeur zijn geworden, ongeacht of zij zich effectief kandidaat hebben gesteld of niet. De enige voorwaarde is het gaat om een secretaris respectievelijk financieel beheerder die geen directeur is geworden.

Art. 608: de lijn van artikel 590 en 591 wordt ook doorgetrokken in artikel 608. Om die reden worden in paragraaf 3, de laatste woorden van het 2de en 3de lid: “.... en worden ook zij, in voorkomend geval, opgeroepen.”

Aanpassing van de titel van de nieuwe decretale graad die aan het hoofd staat van het personeel van de gemeente en het OCMW: algemeen directeur

Naar aanleiding van de opmerkingen die daarover preliminair werden geformuleerd in Comité C1, wordt de titel “secretaris-directeur” vervangen door “algemeen directeur”.

2.2. De tweede afdeling van het Comité voor de provinciale en plaatselijk overheidsdiensten, onderafdeling Vlaamse Gemeenschap (cf. bijlage 4)

De onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van de tweede afdeling van het Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten heeft een eenparig protocol van **akkoord** gegeven bij de artikelen 182, tweede lid, en het artikel 366 van dit voorontwerp van decreet (protocol 13 van 25 april 2017).

Deze onderhandelingen betroffen de regels over het gemeentelijk onderwijspersoneel, met name artikel 182, tweede lid, en het artikel 366 van het voorontwerp.

Artikel 182, tweede lid, herneemt artikel 102 van het Gemeentedecreet met enkele redactionele wijzigingen. Artikel 102 maakt het mogelijk dat de gemeente voor haar gemeentelijk onderwijspersoneel een rechtspositieregeling kan vaststellen die afwijkt van de rechtspositieregeling van het ander gemeentelijk personeel. Voor haar gemeentelijk onderwijspersoneel dat niet of niet geheel valt onder de onderwijsregeling die geldt voor het personeel van het gesubsidieerd onderwijs kan de gemeente meer bepaald een afwijkende rechtspositieregeling vaststellen die geënt is op die onderwijsregeling. Dit beleid wordt dus gewoon verdergezet in artikel 182.

Artikel 366 DLB regelt dat bij fusie van gemeenten, voor de leden van het gesubsidieerd onderwijspersoneel van de gemeentelijke onderwijsinstellingen de bepalingen van titel II, hoofdstuk X van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991 gelden. Dat artikel 366 neemt op dat vlak gewoon artikel 30 van het decreet “vrijwillige samenvoeging van gemeenten van 24 juni 2016” over.

2.3. Het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest (cf. bijlage 5)

Het voorontwerp bevat drie artikelen die zijn voorgelegd ter onderhandeling aan het sectorcomité XVIII. Het betreft artikel 585, 31°, artikel 586, 15° en artikel 598. Deze bepalingen handelen over de gewestelijk ontvanger. De gewestelijke ontvanger is personeelslid van de Vlaamse Overheid.

Met de artikelen 585, 31° en 586, 15° worden de organieke bepalingen die de gemeente respectievelijk het OCMW toelaten om het ambt van financieel beheerder te laten uitoefenen door een gewestelijke ontvanger, opgeheven.

Het artikel 598 stelt een (gelijkaardige) overgangsregeling vast waarbinnen een gemeente voor de uitoefening van het ambt van financieel directeur beroep kan doen op een gewestelijk ontvanger.

Het Sectorcomité XVIII heeft een eenparig protocol van **akkoord** gegeven bij de artikelen 585, 31°, 586, 15° en 598 van dit voorontwerp van decreet (protocol 363.1171 van 12 mei 2017). Op vraag van de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten werd een brief toegevoegd aan het protocol, waarin de bezorgdheid wordt uitgedrukt over de huidige gewestelijke ontvangers, in het bijzonder de contractuelen.

2.4. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (cf. bijlage 6)

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft op 4 april 2017 advies uitgebracht bij dit voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur. De SERV schaart zich achter de introductie van een coherent koepeldecreet en achter de inhoudelijke vernieuwingen die gericht zijn op meer bestuurlijke en beleidsmatige efficiëntie van de lokale besturen.

Meer concreet waardeert de SERV onder andere het voornemen om werk te maken van:

- een geïntegreerde aanpak van het lokaal sociaal beleid;
- de integratie van de beleidsplanning en –rapportering (aangepaste beleids- en beheerscyclus op basis van een grondige evaluatie) met het oog op de opvolging van de realisatie van de beleidsdoelstellingen, waarover minstens éénmaal per jaar moet worden gerapporteerd;
- de vermindering van het aantal bestuursmandaten en presentiegelden in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden;
- de vereenvoudiging van het bestuurlijk toezicht met het oog op snellere rechtszekerheid (inkorting termijnen toezichtprocedure, van ‘rechtswege nietigheid van een bestreden besluit na herinnering, afschaffing tweetrapstoezicht en de daaraan verbonden ‘schorsing’ als maatregel van bestuurlijk toezicht);
- de openheid en transparantie van het lokaal beleid naar zowel de lokale mandatarissen als de burger, de visibiliteit van het lokaal bestuur door de benoeming van een uniek loket en de digitalisering van de informatiestromen.

Gelet op de omvang en de scope van dit legistiek initiatief, zijn er volgens de SERV een aantal belangrijke randvoorwaarden waarmee rekening moet worden gehouden om tot een succesvolle implementatie op het terrein te komen. Deze worden hieronder kort toegelicht en voorzien van een repliek.

De eerste succesvoorwaarde is een maximale bestuurlijke- en rechtszekerheid, waarbij de SERV verwijst naar de bevoegdheidsverdeling in de BWHI en het advies van de Raad van State van 9 mei 2016 bij het (federale) voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 2 van de OCMW-wet:

- De Vlaamse Regering is zich uiteraard bewust van het belang van een juridisch sluitende regelgeving. In de memorie van toelichting wordt dan ook uitvoerig aangetoond waarom dit voorontwerp van decreet de bevoegdheidsverdelende regels respecteert.

Ten tweede wijst de SERV op het belang van afstemming met de Vlaamse en de federale regelgeving (bv. het voorontwerp van decreet lokaal sociaal beleid):

- Het voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur staat niet op zich en is nauw verbonden met het voorontwerp van decreet lokaal sociaal beleid. De Vlaamse Regering bewaakt dan ook nauwgezet de complementariteit en samenhang van de beide voorontwerpen van decreet.

- Wat betreft de federale regelgeving moet uiteraard vermeden worden dat de hervormingen van het decreet over het lokaal bestuur een ongunstige impact hebben op de (federale) financieringsstromen naar de lokale besturen. Het behoud van de OCMW's als afzonderlijke rechtspersonen beperkt die risico's aanzienlijk. Dit voorontwerp van decreet legt geen verplichtingen op die een financiële impact hebben, maar de lokale besturen moeten zich er wel van bewust zijn dat bepaalde lokale beleidskeuzes een dergelijke impact kunnen hebben. Bij de communicatie over dit decreet zal daar de nodige aandacht aan worden besteed.

Als derde succesvoorwaarde wijst de SERV op een versterkt lokaal sociaal beleid:

- Voor de Vlaamse Regering is het duidelijk dat dit voorontwerp een lokaal sociaal beleid mogelijk maakt dat horizontaal ingevuld wordt binnen het volledige beleid van de lokale besturen. Een versterkt lokaal sociaal beleid is een van de hoofddoelstellingen van dit voorontwerp.

Vierde succesvoorwaarde is voor de SERV een efficiënte begeleiding bij de inwerkingtreding, gelet op de verscheidenheid op het terrein:

- Dit voorontwerp van decreet houdt rekening met die verschillen door, behoudens een aantal essentiële opgelegde maatregelen, te voorzien in ruime lokale autonomie voor de invulling van de nieuwe verhouding tussen gemeente en OCMW (bv. in het organisatiebeheersingssysteem, dat volledig lokaal moet worden uitgewerkt).

Tot slot stipte de SERV nog enkele specifieke aandachtspunten aan, die hieronder (waar nodig) worden voorzien van een repliek:

- De SERV suggereert om op te leggen dat één derde van de leden van het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst uit niet-gemeenteraadsleden moet bestaan. De Vlaamse Regering kiest er in dit voorontwerp van decreet echter voor om de samenstelling aan de lokale autonomie over te laten: de lokale besturen kunnen niet-gemeenteraadsleden opnemen, zonder daartoe verplicht te zijn.
- Wat betreft de specifieke deontologische regels voor de maatschappelijke werkers en de geheimhoudingsplicht is de Vlaamse Regering van oordeel dat dit voorontwerp van decreet voldoende waarborgen bevat (bv. in artikel 112 en 75).
- Wat betreft de openbaarmaking van besluiten op de website van de gemeente, is de Vlaamse Regering zich ervan bewust dat die bekendmaking niet voor alle burgers de ideale oplossing is. Toch is zij ervan overtuigd dat deze vorm van actieve openbaarmaking een belangrijke stap vooruit is naar een grotere openbaarheid.
- Wat betreft de vrijwillige samenvoeging van gemeenten verwelkomt de SERV het behoud van de mogelijkheid van een schuldovername voor de toekomstige fusies.
- Tot slot merkt de SERV op dat de regels voor Voeren en de randgemeenten onoverzichtelijk zijn. De Vlaamse Regering is ervan overtuigd dat de legistische uitwerking in dit voorontwerp van decreet een grote stap vooruit is ten opzichte van de aanpak in het bestaande Gemeente- en OCMW-decreet. Nu wordt van elk artikel aangegeven of het al dan niet van toepassing is, wat in de bestaande decreten vaak veel moeilijker uit te maken is.

2.5. Advies van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (cf. bijlage 7)

Op 19 april 2017 heeft de raad van bestuur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) een standpunt ingenomen bij dit voorontwerp van decreet. De VVSG gaat akkoord met het principe van intense samenwerking tussen gemeente en OCMW. De VVSG onderstreept hierbij dat het integreren van de beleidsorganen van gemeente en OCMW in elk geval de mogelijkheid versterkt om een meer geïntegreerd lokaal sociaal beleid te voeren dat niet beperkt is tot de traditionele OCMW-beleidsdomeinen welzijn en zorg, maar aandacht heeft voor sociale accenten binnen alle beleidsdomeinen waarop het lokaal bestuur actief is.

Samengevat onderschrijft de VVSG de intentie tot het verder integreren van de beide rechtspersonen, maar koppelt daar een aantal voorwaarden aan. Zo stelt de VVSG dat de hervorming moet leiden tot een versterking van het lokale sociale beleid, juridisch sluitend moet zijn, geen financiële nadelen mag doen ontstaan en praktisch uitvoerbaar moet zijn.

De Vlaamse Regering heeft begrip voor de verzuchtingen van de VVSG, maar is van mening dat het voorliggende voorontwerp van decreet zo maximaal als mogelijk tegemoet komt aan de gestelde desiderata. Het voorontwerp van decreet beoogt nl. om, met respect voor de onderscheiden rechtspersonen, het sociaal beleid zo maximaal mogelijk te integreren. Dat moet efficiëntiewinsten toelaten door het laten samengaan van OCMW- en gemeentelijke administraties, maar vooral leiden tot een sterker lokaal sociaal beleid gekenmerkt door een grotere klantgerichtheid en laagdrempeligheid.

De Vlaamse Regering is hierbij van oordeel dat de gehanteerde methodiek om te voorzien in de verdere integratie van de beide rechtspersonen juridisch sluitend is en de bevoegdheidsverdelende regels respecteert. Dit wordt omstandig gemotiveerd in de memorie van toelichting bij het voorontwerp (cf. punt 5 van de memorie).

Betreffende de praktische uitvoerbaarheid van het voorontwerp binnen de vooropgestelde termijnen suggereert de VVSG om de uiterlijke datum waarop een gezamenlijk managementteam en organogram verplicht wordt, te verplaatsen van 1 januari 2019 naar 31 december 2019. De Vlaamse Regering opteert er echter voor om de huidige termijn te behouden, gelet op het belang om beide zaken voldoende snel te realiseren. Deze zijn volgens de Vlaamse Regering namelijk cruciaal voor het verder lokaal vormgeven van de nieuwe bestuurlijke situatie.

Daarnaast bevat het standpunt van de VVSG een reeks specifieke opmerkingen over diverse onderdelen van dit voorontwerp van decreet. Aan een aantal daarvan werd tegemoet gekomen, bijvoorbeeld in de context van de onderhandelingen in het syndicaal overleg (zie 2.1.). Zo werd bv. Ook de benaming voor de decretale graad van de gemeentelijke topambtenaar veranderd van “secretaris-directeur” in “algemeen directeur”.

Hieronder volgt een beknopte bespreking van de belangrijkste opmerkingen van de VVSG, die geen betrekking hebben op de onderwerpen waarover onderhandeld werd binnen de verschillende syndicale overlegcomités (cf. 2.1. voor deze punten).

Uitvoeringsbevoegdheid Vlaamse Regering:

- De VVSG merkt op dat het voorontwerp artikelen bevat die nog verder bij Besluit van de Vlaamse Regering moeten geconcretiseerd worden. Men stelt hierbij de vraag of deze uitvoeringsbesluiten wel nodig zijn en of deze de lokale beleidsvrijheid niet te sterk gaan beperken.
- *Repliek:* De Vlaamse Regering krijgt in het voorontwerp enkel een uitvoeringsbevoegdheid waar dat noodzakelijk is en waar het opnemen van specificaties in het decreet zelf de decreettekst onnodig zou bezwaren. Er zal wel een rationalisering gebeuren, waarbij meerdere bestaande uitvoeringsbesluiten samengenomen worden in één besluit. Dit zal als resultaat hebben dat het decreet Lokaal Bestuur minder uitvoeringsbesluiten zal hebben dan de bestaande decreten die het vervangt.

Leesbaarheid:

- De VVSG stelt dat de gehanteerde legistische techniek, nl. het van overeenkomstige toepassing verklaren van verschillende artikelen, niet bevorderlijk is voor de leesbaarheid van de tekst. Daarnaast betreurt VVSG dat in de memorie van toelichting vaak verwezen wordt naar de bepalingen van oudere decreten, die hier hernomen worden, zonder dat er in dit decreet een echte toelichting bij gegeven wordt.
- *Repliek:* De gehanteerde wetgevingstechniek is, gelet op de integratie van de regels over beide rechtspersonen in één decreetale tekst, de beste optie. Het alternatief waarbij bepalingen integraal worden herhaald voor de beide rechtspersonen, maakt de decreetstekst veel langer en houdt het risico in dat er ongewilde discrepanties ontstaan tussen regelingen die identiek bedoeld zijn. Wat betreft de memorie van toelichting, is het legistisch gebruikelijk om enkel de inhoudelijke wijzigingen in het beleid te duiden. Dat wordt ook in dit ontwerp van decreet aangehouden. De memorie van toelichting geeft een toelichting bij het nieuwe beleid, geen integrale commentaar bij alle artikelen.

Vermindering maximaal aantal schepenen met één:

- De VVSG gaat akkoord met dit principe, maar vraagt dat de Vlaamse Regering met de VVSG en de federale overheid een gesprek ten gronde aangaat over een verbetering van het (vooral sociaal) statuut van de uitvoerende mandatarissen.
- *Repliek:* Deze vraagstelling zal aan bod komen bij het opmaken van het desbetreffende Besluit van de Vlaamse Regering. Er is ter zake reeds een onderzoek uitgevoerd over het zogenaamde suppletief sociaal statuut voor de niet-beschermden lokale mandatarissen, dat input kan bieden voor dit debat.

Bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD):

- De VVSG stelt inzake het BCSD dat de samenstelling werkbaar moet zijn en dat enkel gewerkt zou moeten worden met een decretaal maximum, dat er in grotere besturen de mogelijkheid moet zijn om met subcomités te werken en dat in de memorie moet gestipuleerd worden dat het BCSD een adviesbevoegdheid heeft.
- *Repliek:* Het voorontwerp voorziet in de mogelijkheid voor alle besturen om te werken met subcomités, ook grotere besturen kunnen hier dus gebruik van maken. Op vlak van het aantal personen die kunnen zetelen in het BCSD wordt blijvend geopteerd voor vaste aantallen per inwonerscategorie, om een snelle installatie van het comité te faciliteren. Ten slotte is de Vlaamse Regering van oordeel dat het niet noodzakelijk noch aangewezen is om verder te duiden in de memorie dat het comité een adviesbevoegdheid heeft. Het dient namelijk helder te zijn dat het BCSD geen beleidsorgaan is en dat de taakstelling zich beperkt tot beslissingen over de toekenning van individuele steun. Dit verhindert echter niet dat het comité een bepaald advies kan verstrekken.

Gemeentelijke dotatie aan het OCMW:

- De VVSG meent dat de gemeentelijke dotatie aan het OCMW, net als voorheen, uitdrukkelijk geëxpliciteerd moet worden in het voorontwerp. De VVSG vreest dat met de voorliggende regeling de OCMW's gradueel een negatief eigen vermogen zouden opbouwen.
- *Repliek:* Het DLB kiest voor een geïntegreerde beleidsplanning en –rapportering. Dat betekent dat gewerkt wordt met één doelstellingenboom voor beide rechtspersonen.

Dat betekent eveneens dat het financieel evenwicht beoordeeld wordt op het niveau van de volledige planning, i.e. de planning van beide rechtspersonen (wordt geconcretiseerd via BVR).

De garantie dat het OCMW over voldoende financiële middelen beschikt om de wettelijk opgelegde opdrachten uit te voeren volgt hierbij niet uit een gemeentelijke toelage aan het OCMW, maar uit de vaststelling van de kredieten voor de uitgaven van het OCMW (die wel zullen worden geëxpliciteerd in de financiële schema's). De gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn keuren allebei het meerjarenplan goed. Daarbij verklaren zij zich allebei akkoord met de daarin opgenomen beleidsdoelstellingen en met de wijze van financiering van het totaal van de planning.

Aangezien de rapporteringsentiteit twee rechtspersonen omvat en beide rechtspersonen ook afzonderlijk moeten kunnen rapporteren (bv. een eigen balans en staat van opbrengsten en kosten opstellen, wat van belang is voor het bekomen van externe financiering), worden de onderlinge stromen in de algemene boekhouding wel geregistreerd (in de resultaatsverwerking). Zo wordt vermeden dat het OCMW geleidelijk aan een negatief eigen vermogen opbouwt.

Vernietigingsgronden beleidsrapporten:

- De VVSG vindt de sanctie voor het niet overeenstemmen van de door de raad vastgestelde versie van een beleidsrapport en de aan Vlaanderen doorgestuurde digitale, bijzonder zwaar (i.e. de vernietiging). De VVSG vraagt dat deze vernietiging op zijn minst voorafgegaan wordt door de mogelijkheid om dit probleem door technisch overleg tussen Vlaanderen en het betrokken bestuur op te lossen.

Daarnaast vindt men het ook te verregaand dat de vernietiging van bv. het gemeentelijke deel van het meerjarenplan automatisch ook de vernietiging van het deel van het meerjarenplan met de kredieten voor het OCMW betekent (of vice versa).

- *Repliek:* Zoals in de memorie van toelichting wordt aangegeven, gaat het hier om een minimale garantie van de kwaliteit. Als het beleidsrapport en de digitale rapportering erover niet met elkaar in overeenstemming zijn, dan is er een fundamenteel probleem met de kwaliteit van de registraties. Verschillen in de opstartfase van BBC waren vroeger wel eens het gevolg van softwareproblemen, maar dat is momenteel niet langer het geval. De overeenstemming is essentieel om te kunnen verzekeren dat het beleidsrapport dat de raadsleden wordt gepresenteerd een correcte samenvatting is van alle detailregistraties in het systeem. Bij de feitelijke behandeling van de toezichtdossiers zal maximaal gepoogd worden om een dergelijke toezichtmaatregel te vermijden. Besturen krijgen de kans om, na overleg, een nieuwe digitale rapportering te bezorgen.

Het voorontwerp kiest voor een geïntegreerde beleidsplanning en –rapportering van gemeente en OCMW samen. Het financieel evenwicht wordt beoordeeld op basis van het geheel. De vernietiging beperken tot een onderdeel van die geïntegreerde planning zou haaks staan op dat uitgangspunt.

Externe audit:

- De VVSG heeft vragen bij het basisprincipe dat ieder personeelslid ertoe gehouden is zo snel mogelijk en zonder voorafgaande machtiging op een volledige wijze te antwoorden en alle relevante informatie en documenten te verstrekken. Ze is van oordeel dat bij 'normale' audits de informatieverstrekking van het bestuur aan Audit Vlaanderen gestroomlijnd

gebeurt, gecoördineerd door het hoofd van de organisatie, de algemeen directeur. Alleen forensische audits mogen hierop een uitzondering zijn.

- *Repliek:* De Vlaamse regering acht het van fundamenteel belang dat de werkzaamheden van de externe audit in alle onafhankelijkheid en gedegenheid kunnen verlopen. Het principe dat alle personeelsleden van de lokale besturen alle relevante informatie zo snel en volledig mogelijk moeten bezorgen, vormt hiervoor een belangrijke garantie. Afbreuk doen aan dit principe door de informatieverzameling verplicht gecentraliseerd te laten verlopen, is volgens de Vlaamse Regering geen wenselijke piste.

3. VISIENOTA (INTER)GEMEENTELIJKE PARTICIPATIES

Uitvoering gevend aan de visienota van de Vlaamse Regering over het stroomlijnen van de (inter)gemeentelijke participaties (zie VR 2017 0505 DOC.0453-1BIS), worden ter zake een aantal bijkomende wijzigingen doorgevoerd.

Deze maatregelen zijn aanvullend op de aanpassingen die werden opgenomen m.b.t. de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en hun filialen n.a.v. de eerste principiële goedkeuring.

Concreet werden volgende wijzigingen doorgevoerd:

- In artikel 436 wordt een beperking toegevoegd op het aantal leden van de raad van bestuur van een dienstverlenende of opdrachthoudende vereniging. Dat aantal mag nooit meer bedragen dan vijftien, met de bijkomende beperking dat er ook nooit meer leden mogen zijn dan er waren op 1 mei 2017.
- Daarnaast wordt in artikel 436 bepaald dat nooit meer dan twee derden van de leden van een raad van bestuur van hetzelfde geslacht mogen zijn en wordt een procedure ingeschreven om onafhankelijke bestuurders op te kunnen nemen in die raden van bestuur.
- In artikel 445 wordt de term 'regionale bestuurscomités' vervangen door de term 'regionale overlegcomités'.
- Ook wordt in artikel 445 gestipuleerd dat de leden van onderliggende comités in een IGS geen vergoeding meer mogen ontvangen.
- In artikel 445 wordt tot slot mogelijk gemaakt dat in de vereniging een tussenorgaan, het algemeen comité, wordt opgericht om de binding tussen de deelnemers en de raad van bestuur te faciliteren en stroomlijnen.
- In artikel 460 wordt de minister-presidentnorm ingeschreven voor de personeelsleden van de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen. Geen enkel personeelslid dat vanaf de datum van inwerkingtreding van dit decreet aangesteld wordt via aanwerving, bevordering of mobiliteit, mag meer verdienen dan het salaris, toelagen en vergoedingen die jaarlijks bruto worden toegekend aan de minister-president van de Vlaamse Regering.
- Artikel 610 voorziet in een afwijking op de normale regels tijdens een verkiezingsjaar wat uittreding, toetreding en verlenging enerzijds en statutenwijziging anderzijds betreft. Daardoor kunnen besturen in de loop van de huidige bestuursperiode alsnog een keuze voor een distributienetbeheerder maken en de structuren en het beheer van het energiedistributienet vereenvoudigen en stroomlijnen. Deze bepaling moet worden samengelezen met het Energiedecreet en moet onder meer toelaten om tot aaneensluitende geografische gebieden te komen.

-

- Tot slot creëert artikel 610 de mogelijkheid nog in de loop van de lopende bestuursperiode, statutenwijzigingen aan de deelnemers voor te leggen om de wijze van voordracht en benoeming van onafhankelijke bestuurders als stemgerechtigde leden van de raad van bestuur te bepalen. Dit schept de mogelijkheid om reeds in 2018 een statutaire regeling vast te leggen met betrekking tot onafhankelijke bestuurders, een verminderd aantal leden van de raad van bestuur en een gemeenschappelijke voordracht.

4. INFORMATIEDOORSTROMING TER ONDERSTEUNING VAN DE RAAD

Aan artikel 29 en 221 worden bepalingen toegevoegd ter ondersteuning de informatiestroom bestemd voor de raad.

In artikel 221 wordt uitdrukkelijk bepaald dat Audit Vlaanderen het verslag, waarin de auditresultaten over het bestuur en aanbevelingen van Audit Vlaanderen worden geformuleerd, bezorgt aan de voorzitter van de gemeenteraad, respectievelijk OCMW raad en dat de voorzitter dit op zijn beurt aan de raad bezorgt zodat al de leden van de raad daarover volledig geïnformeerd worden en met kennis van zaken kunnen debatteren in de raad en desgevallend de nodige beslissingen kunnen treffen.

Met dezelfde bedoeling wordt in artikel 29 een regeling ingevoegd die garandeert dat de raadsleden volledige transparantie krijgen in de briefwisseling gericht aan de voorzitter van de raad en die bestemd is voor de raad.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Voor een nadere toelichting kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2017 2402 DOC.0189/1BIS).

6. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Voor een nadere toelichting kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2017 2402 DOC.0189/1BIS).

7. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Voor een nadere toelichting kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2017 2402 DOC.0189/1BIS).

8. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Voor een nadere toelichting kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring (VR 2017 2402 DOC.0189/1BIS).

9. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur en aan de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor binnenlandse aangelegenheden, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 60 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

Bijlagen:

1. het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur
2. de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet over het lokaal bestuur
3. het protocol van de eerste afdeling van het Comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, onderafdeling Vlaams Gewest en Vlaamse Gemeenschap
4. het protocol van de tweede afdeling van het Comité voor de provinciale en plaatselijk overheidsdiensten, onderafdeling Vlaamse Gemeenschap
5. het protocol van het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest
6. het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)
7. het advies van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG)